

Jerzy S?awomir Wasilewski

prof. dr hab. Jerzy S?awomir Wasilewski

profesor

Zak?ad Antropologii Etniczno?ci i Studiów Globalnych

Cz?onek Rady WH UW; udzia? w Komisji "A" Rady WH UW

Przydatne linki

[Publikacje w PBN](#) [1]

[Spis pracowników](#) [2]

[USOS](#) [3]

Kontakt

jswasilewski@uw.edu.pl

[Obszary zainteresowa?](#)

antropologia symboliczna, wierzenia tradycyjne i kultura duchowa; obszar bada?: Azja Centralna, Daleki Wschód.

[Do?wiadczenie badawcze i dydaktyczne](#)

1973 magisterium, praca Kategoria przestrzeni w kulturze koczowniczej

1978 doktorat, rozprawa Rzecz i rytua?. Semiotyczna analiza jurty mongolskiej (promotor - prof. dr Witold Dynowski)

1991 habilitacja, rozprawa Tabu a paradygmaty etnologii

Na skróty

- [Dy?ury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

2005 - stanowisko profesora nadzwyczajnego UW

2012 - tytu? profesora nadzwyczajnego

Zainteresowania badawcze, czyli na jaki temat zbieram materia?y

Moje bie??ce poszukiwania koncentruj? si? wokó? zagadnie? globalizacji. Etnolog/antropolog staje tu wobec dylematu: jak bada? ten pot??ny proces, nie powielaj?c ogólnikowych czy banalnych diagnoz, sporz?dzanych przez wielkich ideologów. Moja odpowied? brzmi: „patrze? (bada?) lokalnie, widzie? (interpretowa?) globalnie”. W zgodzie z t? dewiz? zbieram pochodz?ce z ró?nych obszarów ?wiata (g?ównie z Azji) materia?y, tworzc?c konkretne „studia przypadków”. Pot??ny pr?d globalizacji przeciska si? zawsze przez jakie? lokalne „ucho igielne”, kszta?tuj?c — a jednocze?nie b?d?c kszta?towanym — przez ró?norodne miejscowe realia. „Globalna gehenna” s?siaduje z „globaln? grotesk?”. Tokijska gie?da rybna, posowieckie ?wi?to syberyjskich pasterzy renifera, ?ycie chi?skich n?dzarzy na wysypisku ?mieci wyeksportowanych z Europy, londy?ski czy berli?ski wielokulturowy karnawa? — wszystkie takie globalizacyjne mrowiska oferuj? badaczowi wgl?d w rozmaito?? stylów ?ycia, formuj?cych si? pod wp?ywem czynników z drugiego kra?ca globu.

W badaniach terenowych i penetracjach, jakie najch?tniej prowadz? — podobnie jak przed laty — na obszarach Azji Centralnej, Syberii i Dalekiego Wschodu, kontynuuj? dawne zainteresowania tradycyjnymi systemami symbolicznymi (archaiczne modele ?wiata, szamanizm). Dzi?, gdy przesz?y one radykaln? dezintegracj?, a na dodatek w antropologii dawno ju? odr?biono „koniec paradygmatu”, nie da si? patrze? na nie w stary sposób strukturalno-systemowy. Wa?ne jest spotkanie z konkretnym cz?owiekiem jako autorem i twórca? w kontek?cie jego kultury — to ono stanowi o sensie etnologicznej przygody (patrz cykl Etnolog w podró?y w pi?mie Konteksty).

Moje prace gabinetowe maj? na celu zamkni?cie dwóch obszarów nienowej refleksji. Pod has?em „NieCzysto??” ujmuj? problematyk? tabu, zakazów magicznych, wykluczenia, wydzielenia i skalania. Natomiast „NiePowa?no??” to wielka sfera zachowa? kulturowych (w tym anty-kulturowych), których wspólnym mianownikiem jest ?miech. Nadal borykam si? z syntez?, która powinna pokaza?, jak interpretuje si? w etnologii archaiczne mitologie trickstera, obrz?dowy clowning i rytualn? parodi?, jak patrze? na plebejskie formy humoru w dzisiejszej kulturze masowej i na peryferiach kulturowych. Oba te wielkie zagadnienia mam nadziej? obj?? w oddzielnych publikacjach.

Ho?duj?c przekonaniu, ?e etnograf powinien by? zbieraczem-?owca?, kolekcjonuj? (przygodnie) takie orientalia, które uroczo ilustruj? dawne europejskie wyobra?enia Wschodu i odwrotnie. Nie ma nic smaczniejszego ni? XVIII-wieczny orientalizm (co by na to nie powiedzia? Edward Said).

Dydaktyka

- Seminarium magisterskie
- Seminarium kierunkowe II: Globalne wymiary kultury
- Etnologia Azji
- Going Global! Glamour, Gehenna and Grotesque in a Globalized World
- Translatorium.

Promotor prac doktorskich: 2 (Pawe? Krzyworzeka, [Andrzej Perzanowski](#) [4])

[Publikacje](#)

czyli teksty wa?niejsze i/lub ciekawsze

Ksi??ki

Podró?e do piekie?. Rzecz o szama?skich misteriach, Warszawa 1979, 1984.

Tabu a paradygmaty etnologii (rozprawa habilitacyjna), Warszawa 1991.

Na skróty

- [Dy?ury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

Pasterze renifera mongolskiej tajgi, Warszawa (DiG) w druku.

Artyku?y (po 2000 r.)

2013 - Pochwa?a NiePowa?no?ci. O potrzebie antropologii komicznej transgresji

2006 - Smutek Arktyki w masce ?wi?ta, w szama?skim kostiumie. Etnolog w podró?y (6), "Konteksty", t. LX, nr 2 (273), str. 5-14.

2006 - Strach jakucki — od szama?skiej grozy do wielkomiejskich l?ków. Czego boi si? Homo postsovieticus (religiosus) w: Horyzonty Antropologii Kultury, Warszawa.

2006 - Midsummer Night under the Polar Circle. The Yakut Ysyakh-Festival, w: Journeys of Expressions IV: Tourism, Carnival and Folklore, Sheffield.

2006 - Antropolog kultury wobec cz?owieka natury, w: Natura — Edukacja — Kultura. Pedagogika ?róde? (red. B. Przyborowska), str. 25-40, Toru?.

2005 - Transgraniczny raj Tyrolu, „National Geographic Traveler”, nr spec. 1, s. 60-62.

2005 - Mont Blanc, „National Geographic Traveler”, nr spec. 1, s. 72-75.

2005 - Is Fear:Festivity as Uncertainty:Freedom? Folk narratives and festivals as mirrors of transformation (the Sakha-Yakut case). Paper presented at the Fifth NECEN Conference on the Anthropology of Post-Socialism, Oslo 22-24 April 2005.

2004 - W?ród pasterzy reniferów mongolskiej tajgi. Etnologiczny „raport mniejszo?ci”, „Uniwersytet Warszawski. Pismo uczelni”, nr 1 (17), s. 12-14.

2004 - ?ladami wymy?lonej ucieczki. Etnolog w podró?y (5), „Konteksty”, t. LVIII, nr 3-4, s.75-86.

2004 - Cz?owiek niewygas?ego wejrzenia, „Konteksty”, t. LVIII, nr 3-4, s. 237-8

2003 - (wspó?autor L. Mróz) Regressing to Nature, Reviving Tradition, Building Ethnicity. A Case of the Reindeer-breeders of the Mongolian Taiga [w:] Between Tradition and Postmodernity. Polish Ethnography at the Turn of the Millennium, ed. L. Mróz, Z. Sokolewicz, Warsaw, s.153-170.

2003 - Kto komu mówi bonjour na Mont-Blanc? Próba antropologii zachowa? zdawkowych, „Konteksty”, t. LVII, nr 3-4, s. 165-174.

2002 - ?mieszny, diabelski, ?wi?ty. O tricksterskim splocie w?tków w postaci ?w. Piotra, w: Fascynacje folklorystyczne, Ksi?ga po?wi?cona pami?ci Heleny Kape?u?, Warszawa, s. 159-164.

2002 - Konfucjusz przed kamerami, szamanki przy mikrofonie, „Konteksty”, t. LVI, nr 1-2, s. 86-93.

2002 - Ludzie tajgi, ludzie rena, ludzie... „Konteksty”, t. LVI, nr 3-4, s. 60-67.

2001 - Opisywanie Chin, „Konteksty”, t. LV, nr 3, s. 172-181.

2000 - Simple Games, Complex Meanings, w: The Fourth International Conference on Traditional Field Plays, Tokyo.

2000 - Yagai densho asobi. Koksai kaigi hokokusho, w: The Fourth International Conference on Traditional Field Plays, Tokyo [referat Simple Games, Complex Meanings [w j?z. japo?skim]

A ponadto

Jako koordynator programu SOCRATES-ERASMUS zach?cam studentów do stara? o wyjazd stypendialny — na etapie magisterskim — do bratnich instytutów etnologii na uniwersytetach w Barcelonie, Berlinie, Kopenhadze, Lille, Lund, Wiedniu i Yivaskyla. S? to pobyty jednosemestralne (z mo?liwo?ci? przed?u?enia do roku), w pe?ni zaliczane do toku studiów na UW. Kwalifikacj? przeprowadzamy co roku w marcu (czasem trzeba wcze?niej zda? egzamin z j?zyka obcego w SJO).

[Projekty badawcze](#)

Wykonawca grantu „Lokalne wymiary rozwoju. Badania nad nowymi formami dzia?a? rozwojowych i samoorganizacji spo?ecznej w?ród Torgutów z somonu Bu?gan w zachodniej Mongolii" (N N109 180440) (27 maj, 2011 - 26 maj, 2014).

Kierownik grantu promotorskiego Recepcja ameryka?skich wzorców przedsi?biorczo?ci w polskich realiach

Na skróty

- [Dy?ury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

spo?eczno-kulturowych. Na przyk?adzie wybranych firm sprzeda?y bezpo?redniej (N N109 352536) (3 lipiec, 2009 - 23 wrzesie?, 2011).

Spo?eczno?? izolowana w warunkach otwarcia ekonomicznego i kulturowego. Caatanowie p?nocnej Mongolii — etnologiczne badania ratownicze, 1999-2003; grant MNiSW nr 1 H01H01616, kierownik grantu.

Jakucja w sto lat po Sieroszewskim. Etnograficzne studium kultury Jakutów i innych spo?eczno?ci rdzennych w Republice Sacha, 2003-2005; grant MNiSW nr 2H01H00425, wykonawca.

[Konferencje, seminaria, wyk?ady go?cinne](#)

2012

„Trumienna enigma – czy wierzy? odleg?ym analogiom?”, Konferencja IV Funeralia Warszawskie, Zesp? Historii Kultury Staropolskiej, Institut Historyczny UW, Institut Archeologii i Etnologii PAN, 21-22.10.2012

„Biblijne zakazy – wprowadzenie do dyskusji”, VII Sympozjum Staro?ytna Palestyna/Izrael, „Kobiece-M?skie”, Institut Historyczny UW, 24-26.09.2012 (Biblijne tabu w uj?ciu Jerzego Wasilewskiego (seminarium))

Wyk?ad na Yeditepe Universitasi (Stambu?, Turcja) w ramach programu Erasmus – wizyta organizacyjna koordynatora

2011

Tygodniowy cykl wyk?adów na Uniwersytecie w Tbilisi (Gruzja) nt. globalizacji - 2011 (BST)

International Society for Shamanistic Research – konferencja nt. Szamanizmu PME w Warszawie

Sesja naukowa Muzeum Tatrza?skiego w Zakopanem pt. „ANTROPOLOGIA, PAMI??, HISTORIA. WOKÓ? PROJEKTU ‘ZAKOPIA?CZYCY – W POSZUKIWANIU TO?SAMO?CI’” [Jerzy Wasilewski](#) [5] - referat pt. Cz?owiek niezwyk?y a to?samo?? lokalna

2009

KONGRES International Union of Anthropological and Ethnological Sciences Kunming, Chiny, 27-31 lipca 2009;

2008

Organizator: Komitet Nauk Etnologicznych PAN i Institut Archeologii i Etnologii PAN przy wsp?pracy Institutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM, B?dlewo, 13-15 czerwca 2008 r., Konferencja „Komunikacja i dialog kultur”, przewodniczenie sesji

2007

Konferencja koordynatorów programu Nordic Eastern-Central European Network (NECEN), Kopenhaga, 15-17 wrze?nia 2007

Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 20 czerwca 2007, konferencja z okazji 100 rocznicy urodzin Mircei Eliadego, Tytu? referatu: „Okulary Eliadego – za silne czy za s?abe”?

Komitet Nauk Etnologicznych PAN i Institut Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM, konferencja "Antropologiczne spojrzenie na globalizacj?: do?wiadczenia i wyzwania", Pozna?, 23-24 X 2007, referat "Globalizacja – czy w ni? wierzy?, jak j? bada?, jak o niej mówi?",

2006

Konferencja koordynatorów programu Nordic Eastern-Central European Network (NECEN), 25-27. 03. 06, St. Petersburg.

Konferencja programu bada? arktycznych Boreas, Cambridge University, Scott Polar Research Institute, 14-18. 10. 06, (prowadzenie sesji).

2005

Organizator: NECEN (Nordic Eastern-Central Europe network), The Fifth NECEN Conference on the Anthropology of Post-Socialism, Tyriheim (Norwegia), 22-24 kwietnia 2005, tytu? referatu: Is Fear : Festivity as Uncertainty : Freedom? Folk narratives and festivals as mirrors of transformation (the Sakha/Yakut case); przygotowanie i prowadzenie jednej z 6 grup dyskusyjnych.

Uniwersytet w Oslo: udzia? w konferencji krajowych koordynatorów programu NECEN, 25.04. 2005.

Sheffield Hallam University, "Journeys of Expression IV: Festivals, Carnival, Folklore", Dubrovnik, 17-20 marca 2005. Tytu? referatu: Midsummer Night under the Polar Circle. The Yakut Ysyakh-Festival and the "Global Grotesque".

Max Planck Institute for Social Studies - wyk?ad na Uniwersytecie w Halle, 15.12. 2005.

Wyjazdy badawcze: Badania terenowe w Jakucji (Wierchoja?sk, Jakuck) Lipiec 2005.

2004

6-8 wrze?nia 2004 uczestnictwo w konferencji programu bada? arktycznych Boreas, organizowanej przez Cambridge University, Scott Polar Research Institute (Dr Piers Vitebsky). Prace koncepcyjne nad sformu?owaniem du?ego mi?dzynarodowego programu bada?, finansowanego przez European Science Foundation.

9-10 wrze?nia uczestnictwo w konferencji The Ecology and Political Economy of Beringia, Department of Anthropology, University of Aberdeen, W. Brytania (Prof. Tim Ingold).

Badania terenowe: Kultura duchowa wsp?oczesnych Jakutów, czerwiec-lipiec 2004, centralna Jakucja, wywiady etnograficzne.

[Nagrody i stypendia](#)

2013 Medal "Nairamdal "Przyja?n" na mocy Rozporz?dzenia Prezydenta Mongolii

2011 Nagroda Rektora UW i Dziekana Wydzia?u Historycznego Clio

2003 Stypendium Rektora UW

[Cz?onkostwo w organizacjach](#)

Komitet Nauk Etnologicznych PAN

Rada naukowej Pa?stwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie

Udzia? w radach czasopism:

Przegl?d Humanistyczny

Na skróty

- [Dy?ury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

Studia Ethnologica Pragensia

Etnografia Nowa

Udział w redakcjach serii wydawniczych:

Studia Ethnologica

Biblioteka Klasyków Antropologii

Archiwum Etnologiczne

Popularyzacja

Wykąd w ramach Festiwalu Nauki pt. Antropolog patrzy na globalizację?

Adres URL źródła: <https://etnologia.uw.edu.pl/instytut/ludzie/pracownicy/jerzy-slawomir-wasilewski>

Odniesienia

[1] https://pbn.nauka.gov.pl/sedno-webapp/persons/1637244/Jerzy_Wasilewski

[2] <https://mojekonto.uw.edu.pl/>

[3] https://usosweb.uw.edu.pl/kontroler.php?_action=katalog2/osoby/pokazOsobe&os_id=45196

[4] <https://etnologia.uw.edu.pl/instytut/ludzie/pracownicy/andrzej-perzanowski>

[5] <https://etnologia.uw.edu.pl/instytut/ludzie/pracownicy/jerzy-slawomir-wasilewski>